

MONOLOGER TIL OPTAGELSESPRØVEN, maj 2019

Vælg en tekst og lær den udenad. Du får mulighed for at få suffli/stikord, hvis du får brug for det. Hint: Hvis der er noget i teksten, du ikke forstår... så gør skuespillerens arbejde og slå det op i forvejen. Man kan tydeligt høre, når skuespilleren ikke forstår sin replik.

FRA "FØRST BLIVER MAN JO FØDT" AF LINE KNUTZON, 1994

VIKTOR:

Jeg ved godt, Axel, at du lige nu synes, at jeg har taget Nymse fra dig, og jeg ved også, at du gerne vil slå mig ihjel... Ikke at jeg ikke forstår det, Axel. Jeg ved at du elskede hende, og at du ikke elskede hende. Heller ikke, at jeg ikke forstår det, Axel - men når jeg vender mig om og stirrer min fortid lige i øjnene, så mærker jeg kærligheden strømme mig i mode - og hvad andet har vi, Axel - trods folk, der kiggede én i panden og talte hen over børnenes hoveder - hvad kan vi forlange - og ja, jeg ved godt, at det er umoderne at komme ind på samfundet, men ikke desto mindre gør jeg det: når Nymse siger, at folk går baglæns, og du siger, de går forlæns - ja, så har I begge ret - for det er det, folk gør - de vil på den ene side gerne gå forlæns og på den anden side baglæns, og hvad er konsekvensen af det? Ingen kommer nogen vegne. Man kan ikke det hele på én gang, eller rettere, man må igen og igen lære, at man ikke kan det hele på én gang - og det er muligt, at jeg er en primitiv fyr på paragraf 13, men jeg synes sgu, det er for dårligt, Axel - det nytter IKKE NOGET - at gå rundt og være her og samtidig ikke være her - forstår du det?

FRA "ÆRTER OG AR" AF ROSENDAL OG SØRENSEN, 2013 (Baseret på Büchners "Woyzeck" og Shelleys "Frankenstein")

DOKTOREN:

Mine damer og herrer. Må jeg bede om Jeres opmærksomhed.

Jeg har et meget vigtigt spørgsmål: Hvad har den objektive videnskab lov til at gøre med subjektet? Kort sagt, mine damer og herrer, hvis jeg kaster en kat ud af vinduet, hvordan vil den så forholde sig? Jo, den vil lande på benene. Hvor ved vi det fra? Det ved vi fra eksperimenter med katte.

Men hvilke eksperimenter er acceptable at udføre på mennesker, så vi kan opnå større og livsvigtig viden, som kan forbedre menneskers liv?

Woyzeck, kom her.

Mine damer og herrer, en dag kom denne mand til min konsultation. Jeg var i tvivl om, hvad jeg skulle gøre ved ham, men jeg valgte at sætte ham på en kur, kun ærter.

En kur, en kur som ganske vist ikke er tilladt endnu, men som bygger på iagttagelser og teorier. Jeg så altså en mulighed for både at hjælpe manden og få afprøvet mine teorier om bælgfrugters påvirkning på menneskers psyke.

Denne mand - i tre måneder har han ikke spist andet end ærter. Bemærk virkningen.

Manden har en abberatio, en psykisk forstyrrelse, meget smukt udviklet.

Jeg har altså bevist, at der findes en sammenhæng mellem udviklingen af psykiske forstyrrelser og stoffer, der kun findes i bælgfrugter. Ærter, mine damer og herrer, ærter!

Så enkelt kan det være, hvis man bare får lov. Tak for jeres opmærksomhed.

FRA "A CLOCKWORK ORANGE" AF ANTHONY BURGESS, 1962

ALEX: All right! All right! All right, my brothers! Nu skal I få historien. Jo, altså, der var mig – Alex – og mine tre DROOGS, Georgie, Pete og Dim, dumme Dim. Vi sad der i Korova Mælkebar iført HUPERmoderne PLATTIES, helt ODJI, og vred BRINOEN for at finde på noget HORRORSHOW at lave den NOTJI, sådan en SODDING NOTJI, en RÆFFER af en kold vinterNOTJI.

Det de solgte var mælk plus et-eller-andet. Altså, det er MOLOKO med noget sjovt i. Du kan BEBBE det med SYNTA-MESCADON, STALLOCID eller DORMIFORM. Det giver dig femten ODJI minutter i ORBIT, hvor du kan være heldig at se BOG den Almægtige eller alle hans engle i din venstre sko. Det kan også være en negl, en GARONGA på din finger der bliver gul, og gulere og gulere indtil en masse lys PLESKER i BRINOEN på dig, som en atombombe. Og du er bare ligeglad. Du sidder bare der og HURLER og klynker og PLATSJER den med hele ROTTEN åben. HUPERODJI. Eller du kan osse BEBBE MOLOKO med knive i. Det er noget der virkelig kan få dig op på SUFFERNE til en god gang ULTRAVOLD, my brothers.

NOTJIEN var kun lige begyndt. Men nu stak knivene. Skal vi finde en rystende STARRY, en BABOCHKA og tage hendes CUTTER? Eller er det ved at være tid en gang gammeldags IND-UD-IND-UD-IND-UD?

FRA "HVID STOLTHED" AF ANDREAS GARFIELD, 2013

Vicki: Da jeg var 12, begyndte pigerne i min klasse at tale om, hvem der havde kysset hvem, og hvad den og den bluse havde kostet. Jeg prøvede, men jeg kunne simpelthen ikke fascineres af det. I 8. klasse mødte jeg Hans på elevrådstur. Han inviterede mig til koncert i Ungdomshuset. Jeg sagde til mine forældre, jeg sov hos en veninde. De fulgte så lidt med, de ikke vidste, ikke havde nogen. Jeg kan ikke huske koncerten. Men jeg kan huske lydene. Lugten af øl og cigaretter. Og mit første hiv af en chillum. Jeg kan huske, jeg prøvede at kysse Hans, og jeg begyndte at græde, da han sagde nej. Så begyndte vi at grine. Snakke. Der folk med fuldskæg, på 20, 25, og ingen havde nogen problemer med, jeg var fjorten. Jeg kan huske, jeg for første gang nogensinde, noget jeg aldrig havde troet, jeg skulle opleve men ...jeg følte, jeg var kommet hjem. I det hus lærte jeg at ryge, drikke, høre musik, møde mennesker, snakke tale, lytte. Jeg lærte at kysse, knalde, elske, sætte pris på andres meninger. Jeg lærte at gro, lærte om verden, værdien af venskab, visioner og respekt. Da det blev revet ned, så min far det som noget positivt. Han fortalte mig, at da han var ung, var han også fuld af vrede og idealisme. At han var lige så forurettet, lige så naiv. Men nu var det på tide, jeg begyndte at studere, arbejde. At blive moden, tage ansvar og del i samfundet. Han smilede og sagde, det var på tide, jeg blev voksen. (pause) Det var første gang, jeg havde lyst til at slå en, uden vedkommende havde slået først.

FRA "PORNOGRAFI" AF SIMON STEPHENS, 2006

Jeg er ikke født i det her kvarter. De fortæller mig, at jeg er født her, det er ikke sandt. Jeg hører ikke til her, jeg er overhovedet ikke som dem. Hvordan kan jeg så være født her? Min mor og far bor her. De bor i det her hus. De har et værelse. Min søster er treogtyve. Hun har et værelse. Jeg har et værelse.

I mine øjne er de fuldstændig ens. De har præcis den samme hud og præcis den samme ansigtsform. Og præcis den samme frisure. Deres tøj er præcis det samme. Det meste af tiden kan jeg slet ikke kende forskel på dem. Far kommer hjem. Mor ser fjernsyn.

- Hvad har du lavet?
- Hvad har du?
- Mens jeg har været på arbejde hele dagen? Hvad har du lavet?
- Jeg har gjort huset rent. Huset. Jeg har gjort det rent.
- Har du?
- Nogen skal jo gøre det.
- Det ser sgu' da ikke satans rent ud.
- Hvad for noget?
- Jeg siger, det ser sgu' ikke satans rent ud.

Hver dag. Jeg kan ikke engang lide dem. Nogen gange går jeg ind på min søsters værelse og lægger mig under hendes seng. En gang kom hun ind. Hun vidste ikke at jeg var der. Hun gik rundt. Hun tog noget op af en skuffe. Lukkede skuffen. Forlod værelset. Mit hjerte bankede så højt, at jeg kunne mærke blodtrykket i mine ører. Jeg kravlede ud fra under sengen. jeg gik hen til skuffen, som hun havde åbnet. Jeg tog en læbestift op. Det var en mat, lyserød læbestift. Jeg tog den op til næsen. Lugtede til den. Jeg åbnede den. Slikkede lidt på den. Jeg tog noget på. Jeg forberedte mig på en måde. Jeg forberedte mig på mange måder.

FRA "LUKKEDE DØRE" AF JEAN-PAUL SARTRE, 1944

Nå, ja, jeg var, hvad de dernede kalder en fortabt kvinde. Jeg var allerede fordømt. Så det kan ikke være nogen større overraskelse, at jeg er her.

Der var også den historie med Florence. Det er en historie om døde. Tre døde. Først han, så hun og jeg. Han blev knust af en sporvogn. Komisk, ikke? Jeg boede hos dem, det var min fætter.

Han var ynkelig og uhyre sårbar. Hun kom under min påvirkning og begyndte at se ham med mine øjne. Det endte med, at hun faldt i mine arme. Vi lejede et værelse i den anden ende af byen. Så kom det med sporvognen. Jeg sagde hver dag til hende: ja, min pige, vi har dræbt ham. Jeg er nemlig ond, skal jeg sige Dem.

Jeg er ond. Det er mig en tilfredsstillelse at se andre lide. Jeg er en fakkell. En fakkell, der sætter sjælen i brand, men hvis jeg ikke finder fængstof, slukkes jeg. Et halvt år flammede jeg i hendes hjerte og brændte alting ud. En nat stod hun op. Uden jeg vidste det, åbnede hun for gashanen, og så lagde hun sig i seng til mig igen. Det er det hele.

GOLLUMS MONOLOG FRA "RINGENES HERRE" (1954) af JRR TOLKIEN

Filmmanuskript til "De to Tårne" (2002) af Jackson, Walsh og Boyens.

Læsevejledning: Gollum diskuterer med sig selv.

GOLLUM:

De stjal den fra os. Ækle små hobbitser. Ondskabsfulde, luskede, falske!

Nej, ikke herren.

Jo, dyrebare. Falsk! De vil snyde dig, såre dig, lyve!

Men herren er min ven!

Du har ingen venner! Der er ingen der kan lide dig.

Hører ikke efter. Jeg hører ikke efter!
Du er en løgner og en tyv.
Nej,
Morder.
Gå væk.
Gå væk?
Jeg hader dig. Jeg hader dig!
Hvor ville du være uden mig? Gollum. Gollum. Jeg reddede os. Det var mig. Vi overlevede på grund af mig!
Ikke længere
Hvad sagde du?
Herren passer på os nu. Vi har ikke.. brug for dig.
Hvad?
Forsvind nu, og kom aldrig tilbage.
NEJ!
Forsvind nu, og kom aldrig tilbage!
Knurrer
Forsvind nu, og kom aldrig tilbage!
Vi sagde han skulle forsvinde, og han forsvandt!

FRA "HER BOR DE GALE" (1990) af KENT ANDERSSON OG BENGT BRATT

Birgit: Jeg gik aldrig sådan ud. Men jeg traf jo mange mennesker alligevel. Mest henne i menigheden, det er klart. Ja, jeg tog mig altid af serveringen, når der var kaffebord. Det var mig, der stod for det. Efter møderne skulle der ryddes op og gøres rent og samles sammen, alt det som ikke var blevet brugt. Og så selvfølgelig vaskes op. Jeg var sådan en altmulig-kone. Engang spurgte jeg pastoren, om der nu også var nok vaniljekranse og jødekager til kaffen. Det var til julefesten. Så sagde han bare: 'Marta, Marta, du gør dig mange hænde [=slags] bekymringer'. Det var også rigtigt. Men der skal jo nogen til at tage sig af småtingene også. Ellers kan dem, der ordner de store ting, slet ikke komme i gang med dem.

Jeg var jo glad for at arbejde for Menigheden, den var ligesom et hjem for mig. Måske har de det ligesådan, dem der er gift. Jeg følte mig som Jesu brud, og det gav mig styrke. Lige indtil det der med småkagerne...

Når der blev lidt tilovers, så plejede jeg at tage det med hjem. Ikke hvis det var større mængder, for så lagde jeg det i plasticposer og ind i skabet, men når der ikke var ret meget... jeg havde spurgt pastoren, og han havde selv givet mig lov, men det kunne han bare ikke huske. Så anklagede de mig for tyveri. Han havde ikke givet mig lov til noget som helst, sagde han. Og de andre forstod ikke min handle måde, sagde de, når de havde vist så meget tillid. Men jeg troede jo, at jeg gerne måtte! Jeg måtte jo vide, at du må ikke stjæle. Men jeg stjal jo heller ikke! De troede, jeg havde slæbt hjem for tusinde af kroner. Derfor måtte jeg ikke hjælpe til længere. Der var heller ingen, de smilede til mig, når jeg kom til møderne. De ville have, at jeg skulle angre og bede om forladelse, men når jeg ikke havde gjort noget?

Så blev jeg udstødt. Og udelukket fra Jesu kærlighed. Det er derfor, jeg er her.